

Årsboks slut överförmyndarnämnden 2019

Verksamhet

Överförmyndarnämndens verksamhet är en kommunal och obligatorisk tillsynsmyndighet. Nämnden fullgör kommunens uppgifter enligt föräldrabalken, lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn och vad som i övrigt i lag eller annan författning åligger överförmyndarnämnd.

Överförmyndarnämndens huvuduppdrag framgår i överförmyndarnämndens reglemente, som är beslutad av kommunfullmäktige. Överförmyndarnämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, de föreskrifter som kan finna i lag eller annan författning samt bestämmelserna i reglemente.

Överförmyndaren ska skydda underåriga och vuxna, som helt eller delvis saknar beslutskompetens, från rättsförluster. Alingsås kommun har en överförmyndarnämnd med uppgift att förvalta denna kommunala funktion.

Kommunens överförmyndare är en tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över ställföreträdares verksamhet i kommunen. Överförmyndarens huvudsakliga uppgifter är:

- att utreda och ta ställning till behovet av god man i enskilda fall.
- att rekrytera, utbilda och föreslå ställföreträdare.
- att utöva tillsyn över ställföreträdare i kommunen genom att granska och utöva tillsyn av årsräkningar och årsredogörelser samt att besluta om arvode till ställföreträdarna.
- att utreda klagomål och genomföra byten av ställföreträdare vid behov.
- att serva ställföreträdares verksamhet genom rådgivning.
- att besluta om beviljande eller avslag gällande samtycke där lagstiftningen så kräver, exempelvis vid arvsifte och försäljning av fastighet.

Överförmyndarnämnden i Alingsås har idag tre handläggare som hanterar tillsyn för nämndens räkning. Vad avser det huvudsakliga uppdraget har verksamheten bedrivits enligt plan. Arbetet med att granska årsräkningar var klart i början av september. De senaste åren har arbetet med granskning av årsräkningar pågått fram till november/december.

Under våren 2019 gjorde Länsstyrelsen årlig tillsyn i Alingsås. I tillsynen riktades återigen kritik till Alingsås kommun för brister i ärendehantering och myndighetsutövning, samt att överförmyndarnämnden inte fullgjort skyldighet att lämna statistikuppgifter till Länsstyrelsen. Detta är brister som kvarstår sedan 2018 års tillsyn, fastän vissa förbättringar kunde konstateras. Verksamheten behöver säkerställa rutiner, samt komma ifatt med att säkerställa och granska alla akter och pågående ärenden. Det behövs en total genomgång av alla pågående ärenden för att säkerställa att det finns korrekta beslut i alla ärenden och inte saknas något beslutsunderlag i akter, samt gallra avslutade ärenden i kommunledningskontorets närarkiv. Detta är delar av myndighetsutövning som har fått nedprioriteras under tidigare år, när det var stort tillflöde av nya ärenden.

Under 2019 var granskning av årsräkningarna klara under september månad. Efter det har arbetet med att gå igenom alla ärenden påbörjats, samt att gallra avslutade ärenden i närarkiv. Detta gör att överförmyndarverksamheten har arbetat med att åtgärda de brister som Länsstyrelsen har påtalat under 2018 och 2019.

Några omvärldsfaktorer som särskilt ska påverka nämndens verksamhet under perioden har inte kunnat identifieras. Statskontoret har granskat Länsstyrelsens tillsyn över överförmyndarverksamheten och har lyft fram ett antal punkter på förbättringsförslag för att Länsstyrelsen ska ha likvärdig tillsyn i hela landet. Det är i fortsfarande oklart hur dessa förslag kommer att påverka Överförmyndarnämndens verksamhet i Alingsås.

Utveckling under 2010 –talet har varit att antal ställföreträdare i Alingsås har ökat kraftigt från 353 st 2013 till 531 st 2019.

Ställföreträdarskap	2018-12-30	2019-04-30	2019-08-31	2019-12-31
God man vuxna	295	301	285	303
Förvaltare vuxna	47	53	43	52
Legala förmyndare	118	116	115	149
Förordnat förmyndare	22	24	24	20
Ensamkommande barn	25	11	10	7
Totalt	507	505	477	531

Antal ärenden har ökat sedan delårsbokslutet, 2019-08-31. Ökningen av antal ärenden förklaras med att vissa ärenden gällande förmyndarskap tidigare inte registrerats i verksamhetssystemet men nu är dessa registrerade. I övrigt är förändringarna små och antal ärenden ligger i linje med delårsbokslutets nivåer.

Innan sommaren träffade överförmyndarnämndens handläggare och chef, Lerums överförmyndarverksamhet och under hösten påbörjades samverkan kring rutiner och blanketter för att minska administration. Samverkan kommer fortsätta och göras mer djupgående under 2020 och 2021. Förutsättningarna för en eventuell gemensam förvaltning kommer att utredas under 2020.

Åtagande

Överförmyndarnämnden har två åtaganden antagna i flerårsstrategi 2019-2021.

- ÖFN åtar sig att följa ärendeutveckling och ny lagstiftning rörande ersättning gällande alla former av ställföreträdskap. ●

Kommentar: Nämnden fattade den 12 februari 2019, § 6, beslut om arvoden och ersättningar till förmyndare, gode män och förvaltare i Alingsås kommun.

- ÖFN åtar sig att ge en ökad service och utbildning avseende godmansuppdrag. ●

Kommentar: Utbildning av gode män har genomförs av extern part, ett antal utbildningar hölls under vår och höst.

Alla gode män har erbjudits handledningsstöd på kvällstid gällande hantering av årsräkningar. Totalt har fem informationsträffar anordnats och ett 20-tal godemän har nyttjat denna tjänst. Träffarna har varit uppskattade av gode männen.

Uppdrag

I beslutad flerårsstrategi 2019-2021 för Alingsås kommun har kommunfullmäktige inte riktat något särskilt uppdrag till överförmyndarnämnden, således berörs överförmyndarnämnden endast av de uppdrag som riktas till samtliga nämnder. Följande uppdrag är aktuella för överförmyndarnämnden:

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att aktivt verka för och genomföra flerårsstrategins utpekade vilja. ●

Kommentar: Nämnden har arbetat med att verkställa åtaganden och uppdrag, som följs upp i vårbokslut, delårsbokslut och årsbokslut.

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att reducera sin centrala administration och föreslå möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar. ●

Kommentar: Nämnden har under året implementerat Platina sekretessmodul kring sekretessärenden. Uppdateringen av verksamhetssystemet Wärna innebär effektiviseringar inom många administrativa områden, däribland utbetalning av arvode till ställföreträdare och hantering av årsräkningar.

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att ta fram en strategi för hur digitala lösningar genom exempelvis artificiell intelligens kan införas i syfte att minska administrationen. ●

Kommentar: Nämnden har omvärldsbevakat utveckling av digitala lösningar att använda sig av i sin verksamhet. Verksamhetssystemet Wärna uppdaterades under sensvåren och arbetet med att implementera nya versionen och rätta upp fel har pågått under hela året. Uppdateringen väntas göra handläggningen mer digitaliserad och effektiv.

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att stärka och utveckla demokratin och i lämpliga former använda sig av medborgardialog. ●

Kommentar: Överförmyndarnämnden har inte arbetat med demokratifrågor, utifrån att överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet och inte bedriver någon verksamhet utöver handläggning av ärenden.

- Samtliga nämnder får i uppdrag att fler personer med lönestöd ska anställas i den kommunala organisationen samt följa upp utfallet årligen. ●

Kommentar: Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet som inte bedriver någon verksamhet utöver handläggning av ärenden vilket försvårar anställning av personer med lönestöd.

- Samtliga nämnder får i uppdrag att öka extern medfinansiering, exempelvis från EU, om det inte medför bestående kostnader. ●

Kommentar: Nämnden undersöker olika möjligheter till extern medfinansiering, ännu har inga sådana möjligheter identifierats.

- Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ges i uppdrag att se över sin verksamhet ur ett integrationsperspektiv i syfte att föreslå lämpliga insatser i kommunens samlade integrationsarbete. ●

Kommentar: Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet som inte bedriver någon verksamhet utöver handläggning av ärenden.

Intern kontroll

Kontrollmoment:

- Hur lång tid det tar från 1 mars tills att samtliga årsräkningar är granskade. ●

Kommentar: Samtliga årsräkningar var granskade innan septembers månads slut vilket är enligt plan.

- Stickprov av handläggningstid gällande anmälningsärenden

Kommentar: Tre ärenden har kontrollerats, i två fall har handläggningen skett inom skälig tid. I ett fall har ärendets handläggningstid varit något lång, med detta avses ungefär en månads fördröjning.

Ekonomi

Drift

Årets resultat för Överförmyndarnämnden uppgår till ett överskott om 407 tkr. Resultat i vårbokslutet uppgick till ett underskott om 52 tkr, resultatet i delårsbokslutet uppgick till ett överskott om 119 tkr. Överförmyndarnämndens överskott grundar sig främst på en lägre volym av ställföreträdarskap som nämnden finansierar än vad som budgeterats.

Jämfört med prognoserna i delårsbokslutet och vårbokslutet förbättrades utfallet med 40 tkr respektive 388 tkr. Resultatförbättringen kan härledas till samma företeelse som den positiva budgetavvikelsen, det vill säga en lägre volym av ställföreträdarskap som nämnden finansierar än vad tidigare har ingått i prognosunderlaget.

Belopp i tkr	Budget 2019	Årsbokslut 2019	Avvikelse utfall/budget 2019	Årsbokslut 2018	Differens 2018/2019
Verksamhetens intäkter	0	26	26	200	-174
Personalkostnader	-2 892	-2 503	389	-2 806	303
Lokalhyror	0	-3	-3	0	-3
Köp av tjänster	-2 100	-2 323	-223	-1 837	-486
Övriga kostnader	-474	-256	218	-75	-181
Verksamhetens kostnader	-5 466	-5 085	381	-4 718	-367
Verksamhetens nettokostnader	-5 466	-5 059	407	-4 518	-541
Kommunbidrag	5 466	5 466	0	5 402	64
Finansnetto	0	0	0	0	0
Årets resultat	0	407	407	884	-477

Kommentarer per prognostiserad kontogrupp

Prognosen för **verksamhetens intäkter** är en budgetavvikelse om 26 tkr och handlar om en realisering av ett statsbidrag härrörande till tidigare period. Inga intäkter var budgeterade

Personalkostnader genererade ett överskott om 389 tkr. Överförmyndarnämnden har ingen egen personal och utfallet handlar istället om ersättning till ställföreträdare och politiker. Att överskottet avviker beror till stor del på att det tillfälliga kommunbidrag på 1,0 mnkr som tilldelats nämnden riktat mot att täcka kostnader för ensamkommande barns ställföreträdare. Även om det tidigare har funnits ett behov av ytterligare finansiering för denna typ av ställföreträdarskap har behovet kraftigt minskat. 2019 nyttjades 7 procent av det tillfälliga kommunbidraget till detta ändamål, 54 procent till andra typer av ställföreträdarskap och 39 procent var outnyttjade.

Lokalhyror var en obudgeterad post och kostnaderna på knappt 3 tkr som utgör utfallet är inhyrning av lokaler för utbildning av ställföreträdare.

Köp av tjänster genererade ett underskott om 223 tkr. Förklaringen är att budgeten för införandet av ett nytt verksamhetssystem lades under övriga kostnader medan konsulttjänster och licenser genererade ett utfall under kontogruppen köp av tjänster.

Underskottet i denna kontogrupp bör beaktas tillsammans med överskottet i kontogruppen övriga kostnader.

Övriga kostnader underskred budget med 218 tkr. Förklaringen är att budgeten för införandet av ett nytt verksamhetssystem lades under övriga kostnader medan konsulttjänster och licenser genererade ett utfall under kontogruppen köp av tjänster. Underskottet i denna kontogrupp bör beaktas tillsammans med överskottet i kontogruppen övriga kostnader.

Särskilda poster

Ett ANVS-bidrag från Migrationsverket om 26 tkr avseende 2018 betalades ut och resultatfördes under 2019.

Under 2019 infördes ett nytt verksamhetssystem vilket medförde kostnadsposter av engångskaraktär som uppgick till knappt 300 tkr.

Kostnadsutveckling 2019

Nettokostnaden ökade med 12 procent 2019. Utöver generella indexuppräknningar och inflation bestod nettokostnadsökningen av lägre bidragsintäkter avseende ensamkommande barn och kostnaderna kopplat till införandet av det nya verksamhetssystemet.

Insatser för budgetföljsamhet

Nämnden har fått en ekonomisk rapport i form av månadsuppföljning inför varje sammanträde under året från och med aprilsammanträdet. Några särskilda insatser har ej bedömts nödvändiga, hela 2019 har ett överskott prognosticerats.

Budget 2020

2020 minskar kommunbidraget med knappt 700 tkr jämfört med 2019 och uppgår till 4 783 tkr. Det tillfälliga kommunbidraget om 1,0 mnkr upphör medan grundkommunbidraget höjs med 317 tkr, varav 250 tkr är en allmän förstärkning och 67 tkr är en generell indexkompensation.

Utöver att inga större kostnader för verksamhetssystemet väntas 2020 minskar kommunledningskontorets debitering av tjänster. Detta innebär att budgeten är balanserad.

Fremsta risken för budgetunderskott är att ersättning för ställföreträdarskap som nämnden själva finansierar ökar.

Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid

Överförmyndarnämnden har inga förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid.

Investeringar

Överförmyndarnämnden har inga investeringar.

Personal

Överförmyndarnämnden har ingen anställd personal. Handläggare, ledning, controllerfunktion och administrativt stöd hyrs in från kommunledningskontoret. Alla frågor som rör personal och arbetsmiljö besvaras av kommunledningskontoret och redovisas i kommunstyrelsens årsredovisning.